

paa nogen. Maade er forligelig med Grundlovens § 87, som allerede ved denne Leilighed er nævnt. Vi huske vel Allesammen, at denne Paragraph nævner Noget, som jeg vil sige til Modersmaalets Ære, ikke lader sig udtrykke paa Dansk, Noget, der kaldes Expropriation. Det er jo i sig selv et meget mistligt Begreb; thi det betyder, at det skal kunne være Ret, under visse Omstændigheder, at forurette den Enkelte, men den bestemmer naturligtvis, at det maa være en ganske egen Omstændighed, der skal kunne rejsfærdiggjøre en saadan Forurettelse imod den Enkelte; det maa være Hensynet til Almeenvellet, som altsaa klarlig maa fremmes ved det Indgreb, der undtagelsesvis gjøres i Eiendomsretten, og fremdeles er det jo ogsaa udtrykkelig bestemt i samme Paragraph, at naar den beklagelige Omstændighed indtræffer, at man maa afstvinge en Mand eller flere deres lovlige Eiendom, da maa det ikke skee, uden at der gives fuld Erstatning. Lad os nu anvende dette paa Sagen saaledes, som den foreligger i det nærværende Jernbaneproject. — thi uagtet den høitærede Indenrigsminister vilde have gjort en ret skarp Forskjel imellem Projectet til en Længdebane i det Hele og saa denne Tvarbane som en Virkelighed, saa maa jeg dog sige: Nei, dette Forslag er kun et Project og, saavidt jeg kan see, meget længere fjernet fra Virkeligheden end noget af de forrige Forslag. Der var dog nogen Udagt til, at de andre Forslag kunde blevet udførte, men derimod seer jeg ikke nogen Udagt til, at det kan blive Tilfældet med dette Forslag, da Regjeringen hverken har paataget sig selv at sætte det i Værk og heller ikke har sagt os, at den havde nogen Udagt til at see det fremmet. Det Første, der nu efter § 87 maa være Spørgsmaal om, er jo, om Almeenvellet aabendår kræver, at denne Tvarbane bliver anlagt i den angivne Retning og saaledes, som jeg forstod den høitærede Indenrigsminister, at man hverken viger til Høire eller til Venstre, og dernæst, om det Offer, man i den Anledning kræver af enkelte Personer og Kredse i Jylland, kan kræves med Ret.

Jeg skal ikke nærmere indlade mig paa Spørgsmaalet om Tvarbanens Gavnlighed for det

Almindelige, da denne Sag jo er drøftet nok som her i Salen, og af hvilken Drøftelse det klarlig fremgik, at ingenlunde Alle være enige om, at netop denne Tvarbane var saa gavnlig, at den var Offre og store Offre værd, baade for de Enkelte og for det Hele. Men sæt nu, at vi komme over denne Vanskelighed eller at vi ville forudsætte, at det maa saa være, saa bliver Spørgsmaalet efter Grundloven, om man da ogsaa ved det Offer, man kræver af de enkelte Borgere, at de skulle afstaae en vis Deel af deres Eiendom, om de end sætte en uvrøderlig Priis derpaa, til en bestemt Priis, efter et vist Skjøn, saa er det jo Spørgsmaalet: kan det virkelig siges, at naar denne Bestemmelse i § 3 følges, faae de, der nødes til at afstaae deres Eiendom, fuld Erstatning, da mener jeg, at man kun forgjæves stræber at skjule, at de faae ikke fuld Erstatning. Man vil skjule det derved, at man ikke siger, at de skulle nøies med halv Erstatning eller med saa og saa mange Dele af, hvad der efter Skjøn og Burdering er fuld Erstatning; — det siger man ikke, men man siger her i Loven, at det Halve af den fulde Erstatning skal udredes af de Communer, hvortil Eiermændene høre, altsaa blandt Andet mere eller mindre af dem, der have maattet afstaae deres Eiendom og tage nu Skade for Hjemgjæld. Udvalget har nu stræbt at formilde dette noget ved at sige, at det skal gaae paa den hele Egn, og at en senere Lovgivning nærmere vil bestemme, hvad derved efter Omstændighederne skal forstaaes; men ihvormeget dette end skjules, og hvad det end kan formildes og formindskes, saa bliver det dog lige klart, at ved denne Jernbanes Anlæg, dersom den bliver anlagt, faae Bedkommende ikke, hvad Grundloven hjemler dem: fuld Erstatning; der bliver et større eller mindre Afdrag, hvorom man ikke kan sige, at det er for det sælles Bedste eller for det almene Vel, men skal være til deres eget Bedste, og her staae vi langt fra Grundloven, paa Vilkaarlighedens Gnemærker, hvor man kræver Opoffrelser af Borgerne, eftersom man forudsætter, det er til deres eget Bedste, som de ikke selv indsee, men som man kjender bedre end de. Jeg skal derfor slutte mig til det Ændrings-